

Na osnovu člana 8 Statuta Fakulteta za crnogorski jezik i književnost, Upravni odbor na XVIII sednici održanoj 27.01.2016.godine, donio je

ETIČKI KODEKS

Osnovne odredbe

FAKULTET ZA CRNOGORSKI JEZIK
I KNJIŽEVNOST
FCJK Broj 23
Cetinje, 28.1. 2016.god.

1. Ovim Etičkim kodeksom uređuju se moralna i profesionalna načela kojih se mora pridržavati akademsko i drugo osoblje i studenti, u cilju očuvanja i unapređenja dostojanstva i ugleda Fakulteta za crnogorski jezik i književnost, shodno njegovoj misiji, kao i postupak za slučaj povrede tih načela.
2. Etički kodeks predstavlja zajednički sistem vrijednosti, dominantni model profesionalnog ponašanja akademskog i drugog osoblja.
3. Etički kodeks posebno promoviše načela naučne čestitosti.
4. Ovim Etičkim kodeksom ne ograničava se ljudska i akademska sloboda, već naglašava civilizovani odnos između svih pripadnika akademske zajednice i odgovorno ostvarivanje prava i izvršavanje obaveza u naučno-istraživačkom i nastavnom radu.
5. Prihvatajući etička načela, akademsko i drugo osoblje se obavezuje da će ih dosljedno poštovati uvijek i isključivo u interesu Fakulteta za crnogorski jezik i književnost (u daljem tekstu: Fakultet), svoga ugleda i dostojanstva, kao i studenata i svih ostalih lica sa kojima saraduju.

DIO PRVI

MORALNA I PROFESIONALNA NAČELA

Profesionalna odgovornost

Član 1

1. Sloboda istraživanja i nastava primarne su vrijednosti akademskog života.
2. Pripadnici fakultetske zajednice treba da budu vođeni principima slobode naučnog i umjetničkog stvaralaštva u duhu odgovornog, objektivnog i poštenog traganja za istinom, te sticanja i prenošenja znanja.
3. Neprihvatljiva je bilo koja vrsta djelovanja (lobiranje, zloupotreba pozicije autoriteta i sl.) u cilju stvaranja povlašćene pozicije pojedinaca ili grupe na štetu profesionalnih kriterijuma.
4. Neprihvatljiva su pojave i ponašanja u okviru fakultetske zajednice, u nastavi i profesionalnom radu: korupcija, diskriminacija, uznemiravanje, sukob interesa, neloyalnost, neodgovornost, itd.

5. Akademsko i drugo osoblje u svom radu, djelovanju i ponašanju dužno je držati se etičkih načela, načela naučne istine i kritičnosti i štiti ugled Fakulteta.

9. Akademsko osoblje se ponaša po načelima akademske slobode, etičke i intelektualne odgovornosti, njeguje vrijednosti raznovrsnog mišljenja, sistematske sumnje i lične inicijative.

10. Profesionalna sloboda, naučna radoznalost i istraživački duh ne mogu biti opravdanje za povredu osnovnih prava čovjeka i dostojanstva kolega ili drugih građana.

11. Istraživanje i nastavna djelatnost na Fakultetu mora biti moralno i intelektualno nezavisni od svakog političkog autoriteta i ekonomske moći.

12. Akademsko osoblje dužno je čuvati slobodu naučno-istraživačkog i nastavnog rada i štiti čast svog poziva i ne smije zloupotrebljavati autoritet svoje profesije radi ostvarivanja ličnih interesa ili u političke svrhe.

13. Kad pripadnik akademskog osoblja ocijeni da se od njega zahtijeva djelovanje koje je u suprotnosti s njegovim etičkim načelima ili ličnim, naučnim i intelektualnim uvjerenjima ili savješću, dužan je da pokrene raspravu o toj temi. Ako rasprava pokaže da su njegove ocjene bile opravdane, ili ako se okonča bez jasnog stava, ili ako do rasprave bez krivice člana uopšte ne dođe, Fakultet podržava pravo svog člana da se ponaša po svojoj savjesti.

15. Akademsko osoblje je slobodno da razvija originalni metod istraživanja i sopstveni stil predavanja.

Odgovornost prema studentima i odgovornost studenata

Član 2

1. Pravo je studenata da uživaju punu ljudsku i intelektualnu slobodu.

2. Najviša odgovornost akademskog osoblja je da doprinese intelektualnom razvoju studenata i usvajanju znanja.

3. Akademsko osoblje je dužno da postigne i prenese studentima najviši nivo naučnih saznanja.

4. Akademsko i drugo osoblje je dužno da poštuje dostojanstvo studenata.

5. Studenti su dužni da poštuju dostojanstvo akademskog i drugog osoblja. Studenti su dužni odnositi se prema akademskom osoblju onako kako očekuje da se oni odnose prema njima, s poštovanjem i u skladu sa vrijednostima akademske zajednice.

6. Studenti su obavezni poštovati prava, obaveze i akademski integritet drugih studenata. Svako onemogućavanje nesmetanog učešća studenta u bilo kom obliku nastavnog procesa je nedozvoljeno. Podsticanje ili pomaganje drugog/ih studenata u aktivnom ili pasivnom

nepoštovanju odredbi ovog Etičkog kodeksa, kao i učešće u radnjama suprotnim kodeksu je nedopušteno.

7. Studenti sa invaliditetom uživaju posebnu zaštitu.

8. Dužnost je studenata da pošteno i etično ispunjavaju svoje obaveze, da vode računa o tome da im je prvenstveni cilj akademska izvrsnost, da se ponašaju civilizovano, s poštovanjem i bez predrasuda.

9. Zabranjen je svaki oblik diskriminacije studenata po osnovi rase, boje kože, nacionalne pripadnosti, društvenog i etničkog porijekla, veze s nekim manjinskim narodom ili nacionalnom zajednicom, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili drugog mišljenja, pola, rodnog identiteta, seksualne orijentacije, zdravstvenog stanja, invaliditeta, starosne dobi, imovinskog stanja, bračnog i porodičnog stanja, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugih ličnih svojstava.

10. Studenti ne mogu da trpe štetne posljedice zbog prijavljivanja slučaja diskriminacije, davanja iskaza pred nadležnim organom ili tijelom Fakulteta ili nuđenja dokaza u kojima se ispituje slučaj diskriminacije.

11. Pristanak studenata na diskriminaciju ne oslobađa odgovornosti pripadnika akademskog i drugog osoblja koji vrši diskriminaciju, daje instrukciju ili podstiče na vršenje diskriminacije.

12. Akademske osoblje dužno je da se dosljedno suprostavlja svim intervencijama u vezi s ispitima. Isključivi kriterijumi za ocjenjivanje studenata su: znanje, razumijevanje i uloženi trud.

13. Zabranjen je svaki oblik prepisivanja i korišćenja nedopuštenih pomagala na ispitima, kao i drugih vidova obmanjivanja i prevare od strane studenata.

14. Akademske osoblje ne smije omogućavati i tolerisati prepisivanje, niti koristiti druge oblike obmanjivanja i prevare studenata kod provjere znanja.

15. Akademske osoblje ne smije posredno ili neposredno iskorišćavati, zloupotrebjavati, ucjenjivati i diskriminisati studente, niti se prema njima ponašati na nedoličan ili drugi način koji vrijeđa njihovo dostojanstvo.

16. Kao pripadnici visokoškolske zajednice studenti su dužni da poštuju dobre akademske običaje, naročito u pogledu ponašanja i oblačenja.

17. Zabranjena je upotreba duvanskih proizvoda u prostoru Fakulteta, kao i prodaja i konzumiranje alkoholnih i drugih opojnih sredstava (zatvoreni prostor i otvoreni ograđeni prostor).

18. Nedopušteno je nedolično ponašanje u fakultetskom prostoru i narušavanje izgleda prostora.

Odgovornost prema kolegama

Član 3

1. Pripadnici akademskog i drugog osoblja njeguju kolegijalne odnose zasnovane na međusobnom uvažavanju, kulturi komunikacije, poštovanju ljudskog dostojanstva i razumijevanju, vodeći računa o zajedničkim akademskim vrijednostima.
2. U naučnim radovima, javnom djelovanju i u međusobnim odnosima akademsko osoblje je dužno njegovati kulturu argumentovanog dijaloga.
3. Nedopušteno je omalovažavanje ličnosti kolege.
4. Nedopuštena je neakademska retorika.
5. Moralna je obaveza starijih kolega da mlađim kolegama pružaju pomoć u naučnom i obrazovnom radu, uz uvažavanje njihove lične i intelektualne autonomnosti.
6. Moralna je obaveza mlađih kolega da prema starijim kolegama (u hijerarhijskom odnosu mlađeg prema starijem) iskazuju dužno poštovanje ličnog i profesionalnog integriteta.
7. Mentorski odnos mora počivati na međusobnom uvažavanju i poštovanju prava intelektualne svojine i drugih prava ostvarenih tokom naučnog rada u okviru tog odnosa, bez iskorišćavanja nadređenosti mentorskog položaja.
8. Akademsko osoblje dužno je poštovati lično i profesionalno dostojanstvo svih zapošljenih na Fakultetu.
9. Moralna je dužnost svakog pripadnika akademskoga osoblja da ukaže na neetičko ponašanje svog kolege, odnosno na kršenje odredaba ovog Etičkog kodeksa.
10. Neprihvatljivo je, kao uslov za napredovanje, potpisivanje referata za izbor u zvanje mimo utvrđenih kriterijuma zbog nezamjeranja, prijateljstva, protivusluge, sticanja materijalne ili neke druge koristi.
13. Zabranjeno je svako aktivno ili pasivno ponašanje na radu ili u vezi s radom prema zapošljenom ili grupi zapošljenih, koje se ponavlja, a koje ima za cilj ili predstavlja povredu dostojanstva, ugleda, ličnog i profesionalnog integriteta zapošljenog i koje izaziva strah ili stvara neprijateljsko, ponižavajuće ili uvrjedljivo okruženje, pogoršava uslove rada ili dovodi do toga da se zapošljeni izoluje ili navede da na sopstvenu inicijativu otkáže ugovor o radu ili drugi ugovor, kao i podsticanje ili navođenje drugih na takva ponašanja (zabrana mobinga).
14. Neprihvatljiva je svaka zloupotreba prava intelektualne svojine.
15. Pripadnici fakultetske zajednice ne smiju deformisati ili sličnim radnjama izmijeniti tuđa autorska djela i druge duhovne tvorevine, niti ih koristiti na način koji ugrožava čast i ugled tvoraca tih duhovnih tvorevina.

16. Zabranjeno je prisvajanje i, kao sopstveni izvorni doprinos, iznošenje tuđeg rada i istraživanja.

17. Zabranjeno je prepisivanje iz tuđih autorskih djela i istraživanja bez navođenja izvornih autora i njihovih djela (plagiranje).

Odgovornost prema instituciji

Član 4

1. Akademsko osoblje dužno je u javnim nastupima i djelovanju promovirati humanističke vrijednosti, ugled struke i akademske zajednice i čuvati lično i profesionalno dostojanstvo kolega.

2. Akademsko osoblje čuva integritet i dostojanstvo akademske institucije i radi po svom najboljem znanju, savjesno, pošteno, kulturno i posvećeno.

3. Iako poštuju pravila institucije, to ne ograničava akademsku slobodu osoblja da kritikuje i mijenja pravila.

4. U slučaju angažmana van akademske institucije, karakter i obim obaveza pripadnika akademskog osoblja mora biti usklađen s radom i interesima institucije.

5. Akademsko osoblje dužno je da u slučaju angažovanja izvan Fakulteta svoj rad ostvaruje u skladu sa propisima i odlukama o sukobu interesa i usklade ga s interesima Fakulteta.

6. Protekcionizam, lobiranje, ucjene i pritisci, mito i korupcija i drugi oblici nečasnog uticanja na kršenje stručnih kriterijuma i standarda u obavljanju akademskih poslova predstavljaju najgrublju povredu pravila akademskog ponašanja.

7. Pripadnici akademske zajednice imaju dužnost da otklone svaki pokušaj korupcije.

8. Pripadnici akademske zajednice ne smiju tražiti darove, podsticati darivanje niti primati darove, bilo za sebe ili za drugo lice, za koje postoji opravdana pretpostavka da će posredno ili neposredno uticati na njihovu objektivnost i ispunjavanje profesionalnih obaveza.

9. Nedopušteno je koristiti se imenom i znakom Fakulteta za privatne djelatnosti kako bi se neopravdano stvarao utisak akademskoga autoriteta.

10. Neprihvatljiv je nesavjestan odnos prema imovini Fakulteta.

11. U nastavnom radu nedopušteno je promovirati stranačke stavove.

DIO DRUGI

POSTUPAK ZBOG POVREDE MORALNIH I PROFESIONALNIH NAČELA

ETIČKI ODBOR

Član 5

O kršenju odredaba ovog Kodeksa odlučuje Etički odbor.
Etički odbor imenuje Upravni odbor na vrijeme od 3 (tri) godine iz redova akademskog osoblja, osim predstavnika studenata koji se bira na period od jedne godine.
Etički odbor se sastoji od devet članova, od kojih je jedan student.

Član 6

O pokretanju postupka pred Etičkim odborom podnosi se prijedlog koji treba da bude u pisanom obliku, obrazložen, argumentovan i potpisan od strane podnosioca i može se podnijeti na inicijativu akademskog ili stručnog osoblja, zaposljenih na Fakultetu, studenata ili drugih lica koji smatraju da su prekršene odredbe ovog Kodeksa.

Član 7

Prijedlog treba da sadrži: ime, prezime i adresu optuženog, vrijeme, mjesto i način povrede Etičkog kodeksa, činjenice kojima predlagač potkrepljuje svoje navode, ime i prezime, adresu i potpis predlagača.
Nepotpisani prijedlog ne uzima se u razmatranje.

Član 8

Za povredu Etičkog kodeksa Etički odbor može izreći sljedeće mjere:
- javnu opomenu,
- javnu osudu, s objavljivanjem na sednici Upravnoga odbora Fakulteta,
- javnu osudu, s objavljivanjem na oglasnoj tabli i sajtu Fakulteta.

Član 9

Etički odbor ima predsjednika kojeg biraju članovi iz svojih redova. On saziva sednicu, predšedava sednicom i obavlja druge poslove utvrđene ovim Kodeksom.
Predsjednik Etičkog odbora za svaki predmet određuje sastav prvostepenog organa od 3 člana i drugostepenog organa od 5 članova.
Etički odbor donosi odluke većinom glasova ukupnog broja članova odbora.

Član 10

Ako je prijedlog nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, Etički odbor će podnosioca poučiti i pomoći mu da prijedlog ispravi, odnosno dopuni, i u tu svrhu može ga pozvati ili mu vratiti podnesak radi ispravke.

Kad se vrati prijedlog podnosiocu radi ispravke ili dopune, određiće se rok za ponovno podnošenje prijedloga.

Smatraće se da je prijedlog povučen ako ne bude vraćen u određenom roku, a ako bude vraćen bez ispravke, odnosno dopune, odbaciće se.

Član 11

Prvostepeni postupak vodi se pred odborom kojeg čine predsjedavajući i dva člana iz sastava odbora.

Prvostepeni organ Etičkog odbora dostavlja optuženom prijedlog i ostavlja mu rok za odgovor, koji ne može biti kraći od pet dana.

Po isteku ovog roka zakazuje se rasprava na koju se pozivaju predlagač, optuženi, svjedoci i druga zainteresovana lica.

Član 12

Raspravu otvara predsjedavajući i utvrđuje da li su pozvana sva lica i da li su pristupili raspravi.

Rasprava se može održati i u odsustvu optuženog, ako mu je prijedlog dostavljen i ako je uredno pozvan.

Odsustvo predlagača nije smetnja za održavanje rasprave, ako je uredno pozvan.

Član 13

Rasprava započinje navodima predlagača i optuženog, nakon čega se pristupa utvrđivanju relevantnih činjenica i procjeni da li je povrijeđen neki princip Etičkog kodeksa, odnosno procjeni težine prekršaja i odgovarajuće sankcije.

Predlagaču i optuženom mora se omogućiti da se izjasne o svakom navodu druge strane.

Član 14

Raspravom rukovodi predsjedavajući Etičkog odbora.

Predsjedavajući odbora stara se da se iznesu sve činjenice i razjasne sve okolnosti važne za odluku.

Predsjedavajući daje i oduzima riječ, postavlja pitanja, traži objašnjenja i saopštava odluke.

Poslije predsjedavajućeg, pitanja postavljaju i članovi odbora, ako žele.

Rasprava, po pravilu, ima jedno ročište.

Član 15

Nakon završetka dokaznog postupka, predsjedavajući poziva predlagača i optuženog da daju završnu riječ, a potom objavljuje da je rasprava zaključena.

Član 16

Po zaključenju rasprave, odbor se povlači radi donošenja odluke.
Ako odbor nađe da optuženi nije učinio povredu Etičkog kodeksa, oslobađa ga optužbe.
Ako odbor nađe da je optuženi učinio povredu Etičkog kodeksa, utvrdiće odgovornost optuženog i izreći jednu od mjera utvrđenih ovim Etičkim kodeksom.

Član 17

Odluka sadrži: uvod, izreku, obrazloženje i pouku o pravnom lijeku.
Vijeće je dužno da u razumnom roku izradi odluku i dostavi je predlagачu i optuženom.

Član 18

Predlagач i optuženi mogu izjaviti prigovor Etičkom odboru protiv odluke prvostepenog organa kojom nijesu zadovoljni.
Prigovor se podnosi u roku od osam dana od dana dostavljanja odluke prvostepenog organa.
Etički odbor dostavlja prigovor drugom učesniku u postupku koji ima pravo na odgovor u roku od pet dana od dana prijema prigovora.

Član 19

O prigovoru odlučuje drugostepeni organ.

Član drugostepenog organa ne može biti lice koje je u istom postupku učestvovalo u donošenju prvostepene odluke.

Neblagovremen ili nedozvoljen prigovor odbacuje se.

Neosnovan prigovor odbija se.

Osnovan prigovor usvaja se.

Član 20

Drugostepeni organ Etičkog odbora odlučuje o prigovoru, po pravilu, bez rasprave.

Kad ocijeni da je radi razjašnjenja činjenica i pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja potrebno da se u drugostepenom postupku ponovo izvedu svi ili samo neki od već izvedenih dokaza pred prvostepenim organom, drugostepeni organ će održati raspravu.

Ono što je propisano za prvostepeni postupak shodno će se primjenjivati i na drugostepeni postupak.

Član 21

Ako drugostepeni organ usvoji prigovor, ukida pobijanu odluku radi otklanjanja nedostataka u pogledu činjenica ili procedure u ponovnom prvostepenom postupku, ili preinačava pobijanu odluku i na osnovu istog činjeničnog stanja odlučuje drugačije.

Član 22

U pogledu raspravljanja, dokazivanja, zastupanja, vođenja zapisnika, izrade odluka i dostavljanja pismena, primjenjuju se pravila parničnog postupka

Član 23

Ako Etički odbor nađe da postoje uslovi za neku drugu odgovornost, uputiće inicijativu nadležnom sudu.

Član 24

Postupak pred Etičkim odborom je besplatan, a svaka strana snosi svoje troškove.

Član 25

O izrečenim mjerama Etički odbor vodi evidenciju.

U evidenciju se unosi ime lica protiv koga je izrečena mjera i naziv ustanove u kojoj je zapošljeno, odnosno na kojoj studira, vrsta povrede Etičkog kodeksa (označenje povrijeđenog moralnog i/ili profesionalnog načela), izrečena mjera, odnosno ishod postupka i datum donošenja odluke.

Član 26

Ovaj Etički kodeks stupa na snagu danom objavljivanja na oglasnoj tabli i sajtu Fakulteta.

Cetinje, 28.01.2016. godine

Predsjednik Upravnoga odbora

Prof. dr Milenko Perović